

Metodické stanovisko k platbám pacientů v rámci poskytování zdravotních služeb – kazuistická část

2 Platby za objednání

2.1 Platba za přednostní termín objednání

Poskytovatel zdravotních služeb (dále jen „poskytovatel“) se z hlediska **stanovení termínu** poskytnutí zdravotních služeb, resp. **pořadí pacientů**, musí řídit především **zdravotním stavem** příslušných pacientů, tedy **časovou naléhavostí** potřebné zdravotní péče.¹

Proto **není přípustné**, aby pro smluvního či nesmluvního poskytovatele bylo **z hlediska stanovení pořadí pacientů a včasnosti termínu rozhodující, zda zaplatili požadovanou platbu**, či nikoliv; jinak řečeno, **poskytovatel nemůže časově upřednostňovat pacienty, kteří zaplatili poplatek, na úkor ostatních pacientů**. Vzhledem k tomu smluvní ani nesmluvní **poskytovatel nesmí požadovat platbu za přednostní termín objednání**.

Požadování platby za přednostní termín objednání představuje podmiňování přijetí pacienta do péče nebo pokračování v poskytnutí zdravotních služeb poskytnutím platby, tudíž je v případě smluvního poskytovatele takový postup v rozporu s § 48 odst. 6 písm. c) zákona o zdravotních službách.

2.2 Platba za způsob objednání

Základním pravidlem je, že **smluvní poskytovatel nesmí platbou za způsob objednání** (např. za objednání prostřednictvím elektronického objednávkového systému) **podmiňovat přijetí pacienta do péče nebo pokračování v poskytování zdravotních služeb**.²

Z toho vyplývá, že pokud **smluvní poskytovatel** nabízí pacientům zpoplatněný způsob objednání, je vždy povinen **zajistit pacientům bezplatnou možnost objednání k poskytovaným zdravotním službám** (např. vedle zpoplatněného objednání prostřednictvím elektronického objednávkového systému umožnit pacientům také bezplatné objednání telefonicky nebo e-mailem).

Zároveň poskytovatel (smluvní i nesmluvní) **nesmí z hlediska včasnosti termínu zvýhodňovat pacienty, kteří využili zpoplatněný způsob objednání, na úkor jiných pacientů**; jinak řečeno, poskytovatel musí umožňovat bezplatné objednání **na termíny z hlediska včasnosti srovnatelné s termíny pro zpoplatněný způsob objednání**.

Bezplatný způsob objednání musí být pacientům reálně dostupný a funkčně srovnatelný se zpoplatněným způsobem objednání; zpoplatněný způsob objednání nesmí vést ke kratším čekacím dobám, vyšší dostupnosti termínů ani jiné faktické výhodě v přístupu ke hrazeným službám.

V obecné rovině lze za **srovnatelný termín** z hlediska včasnosti v případě **plánované péče** považovat termín odlišující se od zpoplatněné varianty toliko v řádu hodin či jednotek dnů; avšak nikoliv nabídku

¹ Srov. § 5 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zdravotních službách“); k plánované péči srov. též § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 307/2012 Sb., o místní a časové dostupnosti zdravotních služeb: „*Plánované hrazené služby se poskytují ve lhůtě, která je lékařsky odůvodnitelná a vychází z objektivního lékařského posouzení současného zdravotního stavu pojištěnce, anamnézy a pravděpodobného průběhu jeho nemoci, bolestivosti nebo povahy jeho onemocnění.*“

² § 48 odst. 6 písm. c) zákona o zdravotních službách.

zpoplatněných termínů v řádu dnů, zatímco bezplatně se lze objednat až v řádu několika týdnů či měsíců.

Výše uvedené závěry platí bez ohledu na to, zda poskytovatel zpoplatněný způsob objednání technicky a organizačně zajišťuje **samostatně**, kdy pacient hradí poplatek přímo jemu; nebo **ve spolupráci** se subjektem odlišným od poskytovatele, typicky na základě soukromoprávního smluvního vztahu, kdy pacient platbu za objednání platí výhradně tomuto subjektu (typicky se s takovým postupem lze setkat v případě elektronických objednávkových systémů). Oba uvedené postupy jsou vzhledem k výše uvedenému u smluvního poskytovatele přípustné pouze za podmínky, že zároveň umožňuje pacientům také bezplatné objednání k poskytnutí zdravotních služeb (tj. jiným způsobem objednání), a to z hlediska včasnosti na srovnatelné termíny.

Pokud smluvní poskytovatel bezplatné objednání k poskytnutí zdravotních služeb neumožňuje, **podmiňuje** tím přijetí pacienta do péče nebo pokračování v poskytnutí zdravotních služeb **nákupem služby** (službou se zde rozumí samotné objednání, nezávisle na jeho způsobu), která není nezbytná pro poskytnutí zdravotních služeb, což je v rozporu s § 48 odst. 6 písm. c) zákona o zdravotních službách.

PhDr. Mgr. Adam Ander, MHA

ředitel odboru dohledu nad zdravotním pojištěním

podepsáno elektronicky

PhDr. Mgr. Adam Ander, MHA
Ministerstvo zdravotnictví ČR
25.09.2026 15:57:20
I.CA EU Qualified CA2/RSA 06/2022

Metodické stanovisko Ministerstva zdravotnictví č. j. MZDR 25582/2026-3/DZP vychází z právní úpravy účinné ke dni 1. ledna 2026 a je platné do dne 31. prosince 2026.